

Adalimumab (Humira®)

Bij de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa

Uw behandelend medisch of verpleegkundig specialist heeft met u gesproken over het gebruik van Adalimumab (Humira®). In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit medicijn en wat u moet doen in geval van bijwerkingen. Het is echter géén vervanging van de bijsluiter. Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee terecht bij uw behandelend medisch of verpleegkundig specialist.

Algemeen

De oorzaak van ziekte van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Hierdoor verminderen de klachten en is de kans op complicaties kleiner. Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken maar deze kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen.

Werking

Adalimumab behoort tot de biologische middelen tegen de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Hoewel de precieze oorzaak van beide ziektes niet bekend is, wordt bij patiënten een verhoogde hoeveelheid van het ontstekingswit TNF alfa gevonden. Dit eiwit speelt een rol bij het ontstaan en in stand houden van de ontsteking van het darmslijmvlies. Adalimumab blokkeert de effecten van TNF alfa. Daardoor wordt de ontsteking in de darm geremd en nemen de klachten (zoals diarree en buikpijn) af. Ook voelen veel patiënten zich over het algemeen minder moe en kunnen zij beter functioneren in het dagelijks leven. Het effect van Adalimumab is over het algemeen binnen enkele weken merkbaar.

Voorzorgsmaatregelen

Voordat u start met Adalimumab is het belangrijk om sluimerende of actieve infecties uit te sluiten of te behandelen. Tuberculose is een infectie die zich soms jarenlang

ongemerkt in de longen ophoudt zonder problemen te geven. Het immuunsysteem houdt de bacteriën dan onder controle. Het gebruik van Adalimumab kan ertoe leiden dat de infectie actief wordt. Daarom zult u voor het starten met de behandeling op tuberculose onderzocht worden. Ook Hepatitis B en C kunnen worden gecontroleerd, en soms ook HIV. Het is belangrijk dat u zelf let op algemene verschijnselen van infecties. Klachten die hierbij kunnen passen zijn:

- gezwollen lymfeklieren in bijvoorbeeld hals en liezen;
- aanhoudend hoesten;
- plotseling gewichtsverlies;
- koorts.

Het is ook belangrijk dat u let op andere bronnen van infecties zoals wonden of problemen met het gebit. Als u denkt dat u een infectie heeft, meld dit dan aan uw behandelende medisch of verpleegkundig specialist. Adalimumab mag namelijk niet worden gebruikt als u een ernstige infectie heeft.

Gebruik en doseringen

Adalimumab wordt één keer per twee weken via onderhuidse injecties gegeven. In de eerste vier weken wordt Adalimumab in een hogere dosering gegeven. Dit kan verschillen per patiënt.

Na deze periode is de gebruikelijke dosering 40mg per twee weken. De injectie wordt door uzelf toegediend. Het zelf spuiten kunt u goed aanleren. U ontvangt de spuitinstructies van de verpleegkundig specialist. Wilt u de

Almelo

Zilvermeeuw 1
Postbus 7600
7600 SZ Almelo

Hengelo

Geerdinksweg 141
Postbus 546
7550 AM Hengelo

 facebook.com/ZGTInfo

 twitter.com/ZGT_info

 linkedin.com/company/zgt

 youtube.com/user/ZGTInfo

 zgt.nl - zgt.nl/mijnzgt

injectie liever niet zelf toedienen, dan kan bijvoorbeeld een familielid getraind worden. Na verloop van tijd kan de werking van Adalimumab afnemen. Soms is dan een wekelijkse injectie nodig. Adalimumab wordt soms als enige middel gebruikt (monotherapie). U kunt het ook gebruiken in combinatie met andere middelen. De combinatie van geneesmiddelen werkt vaak beter en zorgt voor een betere werking van Adalimumab. Als u tijdens het gebruik van Adalimumab verschijnselen van een infectie heeft, zoals koorts, hoesten of diarree, overleg dan altijd met uw medisch of verpleegkundig specialist. Vaak zal de medicatie worden onderbroken totdat de infectie weer over is.

U dient Adalimumab in de koelkast te bewaren.

Bijwerkingen

Meest voorkomend:

- milde infecties zoals verkoudheid en griep;
- hoofdpijn, huiduitslag (netelroos), misselijkheid en diarree;
- allergische reacties zoals huiduitslag en jeuk.

Zelden:

- Tijdens gebruik van Adalimumab kan bij patiënten die lijden aan ernstig hartfalen verslechtering in de hartfunctie optreden. Adalimumab wordt daarom niet gegeven bij ernstig hartfalen. Bij mild hartfalen zal de arts goed controleren of er geen verslechtering in de hartfunctie optreedt.
- Tijdens de behandeling zijn ernstige infecties beschreven (circa 1% per jaar). Als u klachten of symptomen hebt die kunnen passen bij een ernstige infectie, zoals hoge koorts, ernstige kortademigheid of hoesten, raadpleeg dan uw arts.

Zeer zelden:

- zijn tijdens anti-TNF behandeling andere autoimmuunziekten ontstaan zoals multiple sclerose (MS). Meld tintelingen, krachtsverlies of slechter zien aan uw arts.

Gebruik met andere geneesmiddelen

TNF-blokkerende middelen kunnen voor zover bekend veilig worden gebruikt naast andere geneesmiddelen. Behalve met andere biologicals; Tofacitinib, Anakinra en Abatacept. De combinatie met andere afweeronderdrukkende medicijnen geeft een licht hogere kans op infecties. Overleg bij twijfel met uw arts of verpleegkundige. TNF-blokkerende middelen kunnen voor zover bekend veilig worden gebruikt naast andere geneesmiddelen, met uitzondering van andere biologicals, tofacitinib, Anakinra en Abatacept. De combinatie met andere afweeronderdrukkende medicijnen geeft een licht hogere kans op infecties.

Zwangerschap

Studiegegevens geven geen aanwijzingen dat het gebruik van Adalimumab tijdens de zwangerschap onveilig is. Volledige veiligheid wordt niet gegarandeerd. Vaak geldt dat verergering van de ziekte meer risico's met zich meebrengt in de zwangerschap dan het gebruik van Adalimumab. Adalimumab gaat echter in de baarmoeder over van moeder op kind. Om het kind zonder Adalimumab geboren te laten worden kan het gebruik vanaf het derde trimester (ongeveer 26 weken) tijdelijk worden onderbroken. Doe dit altijd in overleg met uw arts. Het kan ook een goede optie zijn om de medicatie juist door te gebruiken. Overleg met uw medisch- of verpleegkundig specialist wanneer u een zwangerschapswens hebt of zwanger bent en Adalimumab gebruikt. U kunt dan op tijd beslissen om de medicatie wel of niet tijdens de zwangerschap te gebruiken.

Borstvoeding

Adalimumab gaat in kleine hoeveelheden over in de borstvoeding. De werking wordt waarschijnlijk uitgeschakeld in de maag en darmen van het kind. Er zijn geen schadelijke gevolgen bekend bij kinderen die borstvoeding kregen van een moeder die Adalimumab gebruikte. Lange termijn effecten zijn niet bekend.

Overleg met uw arts over het geven van borstvoeding tijdens Adalimumab gebruik.

Autorijden

TNF blokkerende middelen geven geen sufheid of slaperigheid. U mag gewoon autorijden of apparaten bedienen gedurende de behandeling.

Vaccinaties

De griepvaccinatie en hepatitisvaccinatie zijn veilig tijdens de behandeling met TNF blokkerende middelen. Griepvaccinatie wordt bij gebruik van Adalimumab geadviseerd. De hepatitisvaccinatie kan minder effectief zijn, vooral bij gelijktijdig gebruik van medicijnen als azathioprine (Imuran), 6-mercaptopurine (Purinethol) en methotrexaat. Over andere vaccinaties tijdens behandeling is weinig bekend. Vaccinatie met verzwakte levende vaccins, zoals bof, mazelen, rode hond (BMR), gele koorts of BCG moeten vermeden worden tijdens het gebruik van adalimumab. Overleg met uw arts als u gevaccineerd moet worden.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar de ZGT-folder 'Vaccinaties bij colitis ulcerosa en de ziekte van Crohn'.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, neem dan contact op met uw

verpleegkundig specialist. U kunt bellen naar het MDL-centrum, telefoonnummer 088 708 70 70.

Check uw dossier op MijnZGT

MijnZGT is het patiëntenportaal van ZGT. U kunt op MijnZGT via uw computer, tablet of mobiel delen van uw medisch dossier inzien, persoonlijke gegevens checken, of bijvoorbeeld vragenlijsten invullen die wij voor u hebben klaargezet. Kijk voor meer informatie op: zgt.nl/mijnzgt.

Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en MDL artsen binnen respectievelijk het Nurses of Inflammatory Bowel Disease (NIBD) en de IBD commissie binnen de Nederlandse vereniging voor MDL artsen en in samenwerking met Crohn & Colitis NL, als vertegenwoordiger van IBD-patiënten. Deze folder is ontwikkeld conform N-IBD richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken.

Spuitinstructie

Voorgevulde pen

Benodigde materialen

- Medicatieoverzicht
- Voorgevulde Humira pen
- Naaldencontainer
- Afvalzakje

Werkwijze

- Haal de voorgevulde pen 10 minuten voor de inspuiting uit de koelkast.
- Zorg voor een rustige omgeving.
- Controleer op het medicatieoverzicht de datum van injecteren.
- Controleer bij de Humira voorgevulde pen de houdbaarheidsdatum en dosering.
- Was uw handen.
- Bepaal de prikplaats.

- Reinig de huid op de gekozen injectieplaats met behulp van bijgeleverd alcoholgaasje. Raak de ontsmette huid niet meer aan voor de inspuiting.
- Verwijder eerst de grijze dop en vervolgens de bordeaux dop. Pas op; druk niet op de bordeaux activeringsknop voordat de pen goed op de huid is geplaatst.
- Neem de schoongemaakte huid vast in een plooi en plaats, met de andere hand, de voorgevulde pen in een rechte hoek (90 graden) op de huid, zodanig dat u het venster kunt zien.
- Duw op de bordeaux knop en hoor een luide "klik".
- Blijf duwen en tel 10 seconden.
- De injectie is klaar als de gele indicator volledig zichtbaar is en niet meer beweegt.
- Trek daarna de voorgevulde pen rechtop van de injectieplaats.
- Druk een gaasje gedurende 10 seconden op de injectieplaats totdat het eventuele bloeden is gestopt. Wrijf niet op de injectieplaats, breng eventueel een pleister aan.
- Gebruik de voorgevulde pen nooit opnieuw!
- Gooi, na het injecteren, de gebruikte voorgevulde pen direct in de speciale container.

Vorgevulde injectiespuit

Benodigde materialen

- Medicatieoverzicht
- Vorgevulde injectiespuit
- Naaldencontainer
- Afvalzakje

Werkwijze

- Haal de Humira vorgevulde injectiespuit 10 minuten voor de inspuiting uit de koelkast.
- Zorg voor een rustige omgeving.
- Controleer op het medicatieoverzicht de datum van injecteren.
- Controleer bij de Humira vorgevulde injectiespuit de houdbaarheidsdatum en dosering.
- Was uw handen.
- Bepaal de prikplaats.

- Reinig de huid op de gekozen injectieplaats met behulp van bijgeleverd alcoholgaasje. Raak de ontsmette huid niet meer aan voor de inspuiting.
- Haal de dop van de naald van de injectiespuit en raak de naald vooral niet aan. De naald mag nergens mee in aanraking komen.
- Neem de schoongemaakte huid in een plooi vast en plaats, met de andere hand, de naald in een hoek van 45 graden ten opzichte van de inspuitingsplaats op de huid.
- Breng met een snelle korte beweging de naald helemaal in de huid.
- Laat de huid met de andere hand los.
- Spuit uw geneesmiddel traag in: tel 20-30 seconden om de spuit leeg te maken.
- Als de injectiespuit leeg is, trekt u de naald uit de huid, in dezelfde hoek van 45 graden.
- Druk een gaasje gedurende 10 seconden op de injectieplaats totdat het eventuele bloeden is gestopt. Wrijf niet op de injectieplaats, breng eventueel een pleister aan.
- Gebruik de vorgevulde injectiespuit nooit opnieuw.
- Gooi, na het injecteren, de gebruikte vorgevulde injectiespuit direct in de speciale container.

Almelo

Zilvermeeuw 1
Postbus 7600
7600 SZ Almelo

Hengelo

Geerdinksweg 141
Postbus 546
7550 AM Hengelo

 facebook.com/ZGTinfo

 twitter.com/ZGT_info

 linkedin.com/company/zgt

 youtube.com/user/ZGTinfo

 zgt.nl - zgt.nl/mijnzgt